

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 grudnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił H. W. prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że H. W. nie legitymuje się wymaganym 35 - letnim stażem pracy, łączny staż pracy ubezpieczonej wyniósł 30 lat 11 miesięcy i 11 dni. Organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców położonym we wsi B. (od 20 marca 1978 roku do 19 września 1983 roku), bowiem w ocenie organu ubezpieczona nie pracowała stale (tj. w wymiarze od 4 do 6 godzin dziennie) w gospodarstwie rolnym rodziców. W tym okresie uczęszczała do Liceum Ogólnokształcącego w Ł. oraz do Medycznego Studium Zawodowego w Ł., a więc do szkół zlokalizowanych w miejscowości znacznie oddalonej od gospodarstwa rolnego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał ponadto, że od 1 stycznia 1983 roku, pomimo wejścia w życie przepisów dotyczących ubezpieczenia społecznego domowników rolnika, nie została ona objęta tym ubezpieczeniem.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona wniosła o jej zmianę. Wskazała, że organ rentowy błędnie określił jej staż pracy, gdyż z dokumentów przez nią przedstawionych wynika, że staż ten wynosi 31 lat 1 miesiąc i 14 dni (organ rentowy nie wziął pod uwagę okresu pobierania przez nią zasiłku dla bezrobotnych). W odniesieniu zaś do okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców odwołująca podała, że w okresie od 20 marca 1978 roku do 19 września 1983 roku każdego dnia wykonywała obowiązki w gospodarstwie rolnym swoich rodziców. Rozpocynała pracę o godzinie 4:30 rano, a po wydojeniu krów odwoziła mleko do mleczarni. Po powrocie z mleczarni (około godziny 6:30) przygotowywała się do wyjazdu do szkoły w Ł.. Autobus odjeżdżał o godzinie 6:50. Dojazd do szkoły zajmował około godziny. Po zakończeniu zajęć szkolnych ubezpieczona w domu była najpóźniej o godzinie 16:00. W godzinach popołudniowych jej obowiązki sprowadzały się do oprzątkowania zwierząt oraz do dojenia krów i dostarczania mleka do mleczarni. Po powrocie z mleczarni ubezpieczona odrabiała zadania szkolne i godzinie 22:00 szła spać. W gospodarstwie tym pracowała jeszcze mama ubezpieczonej, gdyż ojciec leczył się z powodu schizofrenii (od 1970 roku) i nie wykonywał pracy, często przebywał w szpitalu. Ubezpieczona podała, że jej praca była istotna dla funkcjonowania gospodarstwa, bowiem jej rodzina wnioskodawczyni utrzymywała się tylko z niego. Pracą w gospodarstwie zajmowała się jedynie ona oraz jej matka. Gospodarstwo rolne nie korzystało z pracy pracowników najemnych.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniosł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona H. W. urodziła się w dniu (...).

W dniu 28 lipca 2015 roku ubezpieczona złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne, a po jego rozpatrzeniu organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

(wniosek k.1-6 plik II akt ZUS, decyzja – k. 139-140 plik II akt ZUS)

W okresie od 2 czerwca 2014 roku do 15 grudnia 2014 roku ubezpieczona była zatrudniona na stanowisku pracownika biurowego w (...) Biurze (...), (...) spółce cywilnej. Stosunek pracy ustał z uwagi na likwidację stanowiska pracy.

(świadczenie o pracy – k.37 akt ZUS, II plik)

W dniu 22 grudnia 2014 roku ubezpieczona została zarejestrowana jako osoba bezrobotna i w okresie od dnia 22 grudnia 2014 roku do dnia 21 grudnia 2015 roku pobierała zasiłek dla bezrobotnych. W okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych ubezpieczona nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, zatrudnienia przy pracach interwencyjnych lub robót publicznych. Zaświadczenie o pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych zostało wydane w dniu 21 lipca 2015 roku.

(zaświadczenie k.41 akt ZUS, II plik)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyjął, że do dnia rozwiązania stosunku pracy - do 15 grudnia 2014 roku ubezpieczona udowodniła staż pracy w wymiarze 30 lat 11 miesięcy oraz 11 dni (w tym 27 lat 6 miesięcy i 15 dni okresów składkowych oraz 3 lata 4 miesiące i 26 dni okresów nieskładkowych).

(decyzja – k. 139-140 plik II akt ZUS)

W spornym okresie (od 20 marca 1978 roku do 19 września 1983 roku) właścicielami gospodarstwa rolnego, w którym mieszkała ubezpieczona byli jej rodzice T. i S. B.. Gospodarstwo rolne miało powierzchnię 3,80 ha i było zlokalizowane we wsi B.. Ojciec ubezpieczonej nie pracował w gospodarstwie rolnym, bowiem od 1970 roku leczył się z powodu schizofrenii, często przebywał w szpitalu. W gospodarstwie uprawiano zboże, ziemniaki. W gospodarstwie były hodowane krowy (5 sztuk), świnie, drób. Pracą w gospodarstwie zajmowała się mama ubezpieczonej i ubezpieczona.

Ubezpieczona w okresie od 1 września 1977 roku do 5 czerwca 1981 roku uczęszczała do Liceum Ogólnokształcącego w Ł., a w okresie od 1 września 1981 roku do 29 czerwca 1983 roku uczęszczała do Medycznego Studium Zawodowego w Ł..

Ubezpieczona rozpoczynała pracę w gospodarstwie o godzinie 4:00 – 4:30 i pierwszą czynnością jaką wykonywała było dojenie krów. Po wystudzeniu mleka i przelaniu do baniek do obowiązków ubezpieczonej należało ich zawiezenie do punktu zlewczego zlokalizowanego u jednego z mieszkańców wsi. Po powrocie do domu i zmianie ubrania ubezpieczona, około godziny 6:30 udawała się na pobliski przystanek skąd odjeżdżał autobus do Ł..

Po powrocie ze szkoły (zajęcia kończyła około 14:00 – 14:30), około godziny 16:00, ubezpieczona wracała do wykonywania obowiązków w gospodarstwie. Karmiła zwierzęta oraz ponownie doila krowy i odstawiła mleko do punktu zlewczego (w niektórych okresach ubezpieczona odstawiła mleko tylko rano). Wykonywała konieczne prace w polu. Po zakończeniu powyższych czynności (co następowało około godziny 20:00) ubezpieczona zajmowała się odrabianiem zadań szkolnych.

Ubezpieczona pracowała w gospodarstwie rolnym swoich rodziców cały rok i w zależności od pory roku wykonywała stosowne czynności. Ubezpieczona wyprowadzała krowy, pielila ziemniaki, siała zboże, brała udział w żniwach, wykopkach, przenosiła słomę, przekręcała siano czy też zajmowała się młóceniem zboża. Rodzice ubezpieczonej nie korzystali z pracy robotników najemnych, a ewentualna pomoc udzielona przez osoby z zewnątrz była odpracowywana na zasadzie wzajemności. Gospodarstwo rolne nie było zmechanizowane i większość prac wykonywano ręcznie. Z uwagi na ciężką chorobę ojca i tym samym brak możliwości wykonywania przez niego czynności w gospodarstwie, ubezpieczona oraz jej matka były jedynymi osobami, które stale pracowały w gospodarstwie.

(zeznania świadków: J. K. min.00:30:47 – 00:39:06, K. M. min.00:39:06 – 00:48:08 oraz zeznania wnioskodawczyni min.00:48:20 – 00:57:54 w zw. z min.00:05:00 – 00:28:45 protokołu rozprawy z dnia 21 września 2016 r. płyta CD k.32 , zaświadczenie k.15 plik II akt ZUS)

Od dnia 1 stycznia 1983 roku ubezpieczona nie została zgłoszona do obowiązkowego ubezpieczenia społecznego domowników rolnika.

(okoliczność bezsporna)

Wieś B. znajduje się w gminie Ł. (województwo (...)).

(zaświadczenie k.19 plik II akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie ww. dowodów z dokumentów jak i zeznań ubezpieczonej oraz świadków: J. K. oraz K. M.. Zeznania świadków nie budzą w ocenie Sądu żadnych wątpliwości, co do ich wiarygodności, albowiem nie są wzajemnie ze sobą, ani też z treścią załączonych do akt sprawy dokumentów sprzeczne. Podkreślić

należy, że przesłuchani świadkowie są osobami obcymi w stosunku do ubezpieczonej i nie mają zatem żadnego interesu, aby składać zeznania jej przychylnie. Zeznania ubezpieczonej znajdują potwierdzenie w dowodach z zeznań świadków.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania jest zasadne.

Stosownie do treści art.2 ust.1 punkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych z dnia 30 kwietnia 2004 roku (tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku, poz. 170) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. nr 99, poz. 1001), zwanej dalej „ustawą o promocji zatrudnienia”, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn.

Stosownie zaś do treści art.2 ust.1 pkt 5, ww. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn. Natomiast art.2 ust.3 ww. ustawy, stanowi, że świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust.1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna,
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych,
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Świadczenie przedemerytalne jest świadczeniem o charakterze wyjątkowym, przysługującym ubezpieczonym o długim stażu ubezpieczeniowym, którzy z przyczyn od siebie niezależnych utracili źródło dochodu, a ze względu na wiek nie mogą jeszcze uzyskać prawa do emerytury. Jego funkcja ma charakter socjalny. Warunki do przyznania świadczenia przedemerytalnego powinny być interpretowane ściśle, a dla uzyskania prawa do świadczenia konieczne jest łącznie spełnienie wszystkich warunków wymienionych w ustawie. Oznacza to, że niezachowanie jednego z nich niweczy prawo do świadczenia przedemerytalnego.

W niniejszej sprawie ubezpieczona H. W. do dnia zakończenia stosunku pracy (15 grudnia 2014 roku) udowodniła staż pracy w wymiarze 30 lat 11 miesięcy i 11 dni i wobec spełnienia przez nią pozostałych przesłanek od których uzależnione jest przyznanie jej prawa do świadczenia przedemerytalnego (okresu zatrudnienia, przyczyn ustania stosunku pracy, zarejestrowania jako osoba bezrobotna, złożenia wniosku w o świadczenie przedemerytalne terminie określonym w ustawie) postępowanie sprowadziło się do rozstrzygnięcia czy możliwym jest doliczenie do już udowodnionego stażu dodatkowych okresów – pracy w gospodarstwie rolnym.

W treści odwołania ubezpieczona wniosła o zaliczenie jej do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym swoich rodziców od 20 marca 1978 roku do 19 września 1983 roku oraz podniosła, że organ rentowy niesłusznie nie zaliczył jej jako okresu składkowego okresu pobierania przez nią zasiłku dla bezrobotnych.

Zgodnie z art.10 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887), przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu

jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56 ustawy, jak okresy składkowe: okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki, przypadające przed dniem 1 lipca 1977 roku okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Z powyższego wynika, że przepis art.10 ust.1 niniejszej ustawy, dopuszcza wyjątkowo możliwość traktowania okresów pracy w gospodarstwie rolnym tak jak okresów składkowych w ramach ubezpieczenia pracowniczego, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia okresów składkowych i nieskładkowych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2004 roku, II UK 59/04, OSNAPiUS rok 2005/13/195). Przy czym jedynie wykonywanie stałej pracy w gospodarstwie rolnym, w którym osoba zainteresowana zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą, w wymiarze nie niższym, niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, pozwala na przyjęcie ziszczenia się przesłanek z przepisu art.10 ust.1 punkt 3 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Staość pracy nie musi co prawda oznaczać codziennego wykonywania czynności rolniczych, ale gotowość do podjęcia pracy rolniczej, jeżeli sytuacja tego wymaga. (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2008 roku, II UK 61/08 i z dnia 4 listopada 2003 roku, II UK 153/03).

Dla uznania pracy w gospodarstwie rolnym jako okresu uzupełniającego znaczenie ma staość wykonywania pracy w gospodarstwie, przy czym nie musi to oznaczać codziennego wykonywania czynności rolniczych, lecz gotowość (dyspozycyjność) do podjęcia pracy rolniczej, z czym wiąże się też wymóg zamieszkiwania osoby bliskiej rolnikowi co najmniej w pobliżu gospodarstwa rolnego. Tym kryteriom zazwyczaj odpowiada praca domownika rolnika, który świadczy określone prace stale (codziennie) w wymiarze nie mniejszym niż połowa etatu. Zauważyć należy, że okres pracy w gospodarstwie rolnym jako okres uzupełniający nie jest okresem pracy sensu stricto. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 września 2014 r., III AUa 1028/14, Lex nr 1515219)

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczona wykazała własnymi zeznaniami popartymi zeznaniami świadków, że świadczyła pracę w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia (H. W. ukończyła 16 lat w dniu 19 marca 1978 roku). Ubezpieczona wprawdzie w spornym okresie uczęszczała do szkół zlokalizowanych w Ł., a dojazd w jedną stronę zajmował jej około godziny, jednak nie przeszkadzało jej to w wykonywaniu obowiązków w gospodarstwie rolnym swoich rodziców. Zadania jakie wykonywała ubezpieczona były istotne, gdyż pozwalały na prawidłowe funkcjonowanie gospodarstwa. Prowadzeniem gospodarstwa zajmowała się mama ubezpieczonej, bowiem ojciec ubezpieczonej chorował na schizofrenię i często przebywał w szpitalu, choroba ojca pogłębiała się i nie był w stanie wykonywać pracy. Ubezpieczona nie miała rodzeństwa, które mogłoby zająć się pracą w gospodarstwie. Naturalnym było zatem wykonywanie przez ubezpieczoną zwiększonej ilości czynności w gospodarstwie. Do stałych obowiązków ubezpieczonej należało wydojenie 5 krów i odwiezienie mleka do punktu zlewczego. Ubezpieczona wykonywała te prace dwa razy dziennie, przed szkołą i wieczorem. Nadto ubezpieczona zajmowała się wyprowadzaniem krów, wykonywaniem prac w polu – sadzeniem ziemniaków, sianiem zboża, pieleniem ziemniaków, przerzucaniem siana, zwożeniem siana, pracami przy żniwach, młóceniu zboża. Ubezpieczona pracowała w gospodarstwie rolnym cały rok, wykonywała każdą pracę w polu. Łączny wymiar czasu jaki spędzała ubezpieczona na wykonywaniu obowiązków z całą pewnością wynosił powyżej 4 godzin dziennie. Podnieść również należy, iż gospodarstwo nie było zmechanizowane co sprawiało, że większość czynności wykonywano ręcznie, a to niewątpliwie przekładało się na wydłużony czas jaki poświęcano określonym czynnościom. Ubezpieczona po wykonaniu prac w gospodarstwie odrabiała lekcje i przygotowywała się do szkoły. Ubezpieczona uczyła się również w autobusie, podczas jazdy do szkoły. Z powodu choroby ojca ciężar prowadzenia gospodarstwa rolnego spoczywał na matce ubezpieczonej. Z tych też względów obowiązki ubezpieczonej nie ograniczały się do doraźnej pomocy mamie. Ubezpieczona jak wyżej wskazano miała stałe obowiązki, wykonywała codziennie prace wynikające z normalnego toku prac w gospodarstwie rolnym. Wymiar czasu pracy przekraczał 4 godziny dziennie.

W odniesieniu do okresu o jaki zaliczenie wносиła ubezpieczona możliwym było jego zaliczenie do dnia 31 grudnia 1982 roku. Treść zacytowanego powyżej art.10 ust.1 ustawy nie pozostawia bowiem wątpliwości co do daty końcowej okresu jaki można zaliczyć, a ponadto pomimo istnienia takiego obowiązku ubezpieczona od dnia 1 stycznia 1983 roku nie została zgłoszona do obowiązkowego ubezpieczenia społecznego domowników rolnika.

Biorąc zatem pod uwagę okres uwzględniony przez organ rentowy oraz okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców przypadający po ukończeniu przez ubezpieczoną 16 roku życia (od 19 marca 1978 roku), a przed 1 stycznia 1983 roku ubezpieczona udowodniła wymagany 35-letni stażem pracy.

Na marginesie Sąd wskazuje, że z uwagi na ustalanie stażu pracy na dzień rozwiązania stosunku pracy nie było możliwym doliczenie do stażu pracy ubezpieczonej okresu pobierania przez nią zasiłku dla bezrobotnych przypadającego po tym dniu.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku przyznając H. W. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 29 lipca 2015 roku to jest od dnia następnego po dniu złożenia wniosku o świadczenie stosownie do treści art.7 ww. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz H. W. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego ustalono na podstawie § 15 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz.1805).

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji.
3. Doręczyć pełnomocnikowi ZUS zapis protokołu rozprawy z 21 września 2016 r.

17.10.2016 r.